

נוי זה לא נועד להעניק הנאה אסתטית גרידא, אלא יש בו הידור מצוה, כדברי רבי יהודה החסיד ב'ספר חסידים' (-ד' תתקצ"ז): "צריך לעטוף ספר תורה **במפות יפות**, שנאמר: ⁵ 'עוז והדר לבושה'".⁶

חז"ל בכמה מקומות לימדו כי מצד 'זה א-לי ואנוהו',⁷ ראוי שספר תורה יהא אדם "כורכו בשיראין **נאין**"⁸ או "שיראות **נאין**".⁹ לא די שהמפה תהא עשויה משיראין, היינו ממשי, אלא צריך שיהא משי **נאה**.

את חשיבות הדבר הדגיש רבי אפרים זלמן מרגליות בעל 'שערי אפרים' (תקכ"א-תקפ"ח): "יש לעשות התשמישי קדושה, הפרוכת ומעיל **ומפות**, יפים ומהודרים לכבוד ולתפארת התורה. ונוהגים לעשות מכל מיני צבעים, ולכבוד הימים נוראים מיוחדים פרוכת ומעילין ומפות לבנים".¹⁰ היינו, "הספר תורה... נוהגים לגוללה **במפות** של משי לבנים ולעטפם במעילים לבנים לכבוד יום הדין, ונוהגין לעשות של משי לבן **נחפה בכסף או מעשה רוקם** בחוטי כסף, לפי כבוד הציבור וגדולתם".¹¹ לדבריו גם ברגלים "יהיו מעילים **ומפות** מיופים ומהודרים וכן ילבישו שאר ספרי תורות אשר בארון הקודש לכבוד היום... מלבישין אותן מעילים **ומפות** המיוחדים ליום טוב".¹²

מחמת החובה להדר ביפיה של מפת ספר תורה הקפידו הפוסקים על שלימותה. כך הורה רבי יעקב מולין הלוי מהרי"ל (-קפ"ז): "המפות הקרועים ובלואים שקורין 'ווימפילש', שגוללין בהן ספר תורה, אין נכון לגלול בהם עוד, אך יגנזון".¹³ על פי דבריו פסק רבי משה איסרליש הרמ"א (ר"ף-של"ב): "אין לגלול במפה הקרועה, אם יש לו אחר".¹⁴

אף כי זמן מועט מאוד ניתן לראות את המפות של ספר תורה, שכן מרבית הזמן הן מכוסות במעיל, בכל זאת טרחו רוב עושי המפות לעטר ולצייר אותן בדקדוק והידור רב.¹⁵ מצינו אצל חז"ל שגם בקישוטי קודש שאינם ניראים לעין רוב הזמן, יש לעם הזדמנות להתבונן בהם, וגם הזמן הקצר והאקראי העומד לרשות הרואים יש בו כדי להגדיל כבוד שמים. הברייתא מוסרת "שחיפו כהנים

מאמר חתומה

⁵ משלי לא, כה.

⁶ ספר חסידים, כת"י פארמא, סי' תרצ"ה.

⁷ שמות טו, ב.

⁸ שבת קלג ע"ב; נזיר ב ע"ב; מסכת סופרים פ"ג הי"ז.

⁹ ילקוט שמעוני, שמות, רמז רמ"ה.

¹⁰ שערי אפרים, שער י' סעיף כ'.

¹¹ מטה אפרים, סי' תרי"ט סעיף ל"ו.

¹² שם, סי' תרכ"ה סעיף ל'.

¹³ ספר מהרי"ל, מהדי מכון ירושלים, ירושלים תשמ"ט, עמ' תנב.

¹⁴ רמ"א או"ח סי' קמ"ז, סעיף א'.

¹⁵ J. Weinstein, A Collectors' Guide to Judaica, 1985, p. 160